

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Předžalobní výzva a její výklad v praxi

Předžalobní výzva neboli výzva k plnění je v oblasti litigací jedním z nejčastěji využívaných právních institutů. K jejímu zakotvení vedla zákonodárce snaha alespoň částečně odbřemenit justici a eliminovat podávání žalob na drobné pohledávky pouze za účelem generování neúměrných a neúčelných nákladů řízení.[1] Již dekádu tudíž vlivem tzv. velké exekuční novely na základě ustanovení § 142a OSŘ platí, že aby mohl žalobce nárokovat náklady řízení v případě úspěchu ve věci, musí nejprve 7 dní před podáním žaloby zaslat dlužníkovi výzvu k plnění.

Náležitosti předžalobní výzvy

Náležitosti a obsah předžalobní výzvy definovala až judikatura. Ta rovněž vyzdvihla praktickou stránku tohoto procesního úkonu a stanovila hranice přepjatého formalismu.

Předžalobní výzva by měla obsahovat zejména označení věřitele, který výzvu činí, označení dlužníka, kterému je výzva určena, sdělení, co přesně věřitel po dlužníkovi žádá, z jakého titulu a v jaké výši. Podstatnou náležitostí předžalobní výzvy je výstraha dlužníkovi, že pokud příslušný dluh ve stanovené lhůtě nesplní, bude se jeho splnění věřitel domáhat soudní cestou[2]. Takové upozornění nemusí být nutně výslovně uvedeno v textu předžalobní výzvy, nýbrž postačí, bude-li z jejího obsahu vyplývat implicitně, tedy mlčky (např. z označení dokumentu jako „předžalobní výzva“, z odkazu na § 142a OSŘ, apod.).

Předžalobní výzvu je třeba zaslat dlužníkovi nejméně 7 dnů před podáním žaloby. Toto pravidlo se uplatní bez ohledu na to, zda je předžalobní výzva zasílána v rámci ČR či do zahraničí. S ohledem na dobu, po kterou doručování do ciziny běžně trvá, se sedmidenní lhůta jeví být nedostatečná (zákonodárce na tuto skutečnost nicméně prozatím nereagoval). Oprávněn k učinění předžalobní výzvy za věřitele je nejen jeho právní zástupce, ale také jeho statutární orgán nebo zaměstnanec, apod.[3]

Vždy je nutné zkoumat smysl a účel konkrétního sdělení a posuzovat, zda je z něj dlužník schopen dovodit zamýšlený význam či nikoliv. Podle § 41 OSŘ platí, že je procesní úkon účastníka řízení třeba posuzovat podle jeho obsahu. Ústavní soud v této souvislosti například dovodil, že za předžalobní výzvu lze považovat výzvu spojenou s vyúčtováním dlužných poplatků a rozpisem předepsaných a neuhrazených plateb[4].

Doručování a forma předžalobní výzvy

Předžalobní výzva nemusí být dlužníkovi reálně doručena, zcela postačí, byla-li věřitelem dlužníkovi odeslána (slovy zákona „zaslána“) na adresu pro doručování[5]. Jde-li o konkrétní způsoby doručování, předžalobní výzva může být dlužníkovi zaslána do datové schránky, na sdělenou elektronickou adresu či na adresu pro doručování (popř. na poslední známou adresu) prostřednictvím příslušného doručovacího orgánu, samotným věřitelem či jeho zástupcem. Zaslání předžalobní výzvy věřitel v řízení před soudem prokáže zpravidla doložením podacího lístku či potvrzení o odeslání datové zprávy.

Doručováním předžalobní výzvy elektronicky na sdělenou e-mailovou adresu dlužníka se zabýval také Krajský soud v Brně, který v usnesení ze dne 9. 11. 2017, sp. zn. 27 Co 86/2017, konstatoval, že

z doslovného znění § 142a OSŘ ani ze smyslu a účelu předmětného institutu nevyplývá povinnost věřitele zaslat předžalobní výzvu dlužníkovi v listinné podobě[6], a tudíž je možné zaslat ji dlužníkovi i elektronicky nebo jinými technickými prostředky.[7]

Krajský soud v Brně nadto poukázal na skutečnost, že za určitých okolností by v úvahu přicházela také předžalobní výzva učiněná v ústní formě. Uvedl, že jakkoliv ze zákona vyplývá předpoklad písemné formy předžalobní výzvy, lze uvažovat o tom, že kdyby věřitel učinil řádnou včasnou ústní předžalobní výzvu a její učinění poté v řízení před soudem prokázal, mohlo by jít v intencích závěrů Nejvyššího soudu, podle kterých nelze k institutu předžalobní výzvy přistupovat formalisticky, o důvod hodný zvláštního zřetele, jenž by mohl odůvodnit postup podle § 142a odst. 2 OSŘ (viz níže).

Na naznačený závěr ohledně možné ústní podoby předžalobní výzvy nahlíží doktrína negativně[8]. Je tomu tak především proto, že požadavek na písemnou formu ze zákona vyplývá implicitně (předžalobní výzva má být zaslána na dlužníkovu adresu, tj. má být zachycena na hmotném nosiči). Prokázání skutečnosti, že předžalobní výzva byla skutečně ústně učiněna by nadto bylo mimořádně složité.

Lze přiznat náhradu nákladů i bez zaslání předžalobní výzvy?

Povinnost vyzvat dlužníka k plnění není absolutní. Zákon v § 142a OSŘ stanoví, že jsou-li dány důvody hodné zvláštního zřetele, je soud oprávněn výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti přiznat, ačkoliv věřitel dlužníkovi výzvu k plnění před podáním žaloby nezaslal.

Důvody hodné zvláštního zřetele budou vyplývat z konkrétních okolností případu. Mohou být dány například tehdy, eviduje-li věřitel vůči dlužníkovi více pohledávek a dlužník žádnou z nich nikdy dobrovolně nesplnil, když se dlužník trvale nezdržuje v místě svého bydliště nebo si nepřebírá poštu (zaslání předžalobní výzvy by bylo pouze formalitou)[9] či bylo-li by nepřiznání náhrady nákladů řízení žalobci v rozporu s dobrými mravy[10].

Praxe po dobu zakotvení institutu předžalobní výzvy zaznamenala podstatný vývoj ku prospěchu věřitele (resp. žalobce). Nejvyšší soud například v rozsudku ze dne 3. 6. 2016, sp. zn. 21 Cdo 582/2015, označil za ustálenou praxi závěr, že soud při rozhodování o náhradě nákladů řízení musí posuzovat (i) zda žalobce zákonem stanoveným způsobem vyzval žalovaného k plnění, jakož i (ii) přihlížet k dalším okolnostem konkrétního případu, především (a) k povaze (a výši) uplatněné pohledávky, (b) k postoji dlužníka k (následně) uplatněné pohledávce, jakož i (c) k reakci dlužníka na zahájení soudního řízení a doručení žaloby.

Dovolací soud ve zmíněném rozhodnutí také uzavřel, že absence předžalobní výzvy zásadně nebude mít za následek nepřiznání náhrady nákladů řízení v případech, kdy dlužník ani po doručení žaloby dluh nezaplatí, popř. jinak nepřivodí jeho zánik (např. započtením), protože není-li dlužník ochoten či schopen existující dluh v sedmidenní lhůtě vymezené v § 142a OSŘ zaplatit, není dán sebemenší důvod sankcionovat pochybení věřitele spočívající v nezaslání předžalobní výzvy.

Mgr. Kateřina Kösslerová,

advokátní koncipientka

KLB Legal, s.r.o., advokátní kancelář

Letenská 121/8
118 00 Praha 1

Tel.: +420 739 040 363
e-mail: info@klblegal.cz

[1] BÍLÝ, Martin. § 142a [Předžalobní výzva]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022. Srov. náleží Ústavního soudu ze dne 18. 5. 2015, sp. zn. I. ÚS 4047/14-1.

[2] Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. 2. 2014, sp. zn. 1 Co 524/2013.

[3] BÍLÝ, Martin. § 142a [Předžalobní výzva]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 3.

[4] Nález Ústavního soudu ze dne 3. 12. 2013 sp. zn. II.ÚS 2697/13.

[5] BERAN, V., DOLEŽAL, M., HAVLÍČEK, K., JANEK, K., JIRSA, J., KORBEL, F., LICHOVNÍK, T., MOTTL, T., PALKO, D., PETR, B., SEDLÁK, V., TREBATICKÝ, P., VACKOVÁ, M., VANČUROVÁ, K. a kol. Občanský soudní řád, 2. část: Soudcovský komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-10-24].

[6] Soud v bodě 20 rozhodnutí hovoří o absenci výslovného požadavku zaslat předžalobní výzvu v „písemné formě“, z kontextu rozhodnutí je však zřejmé, že má na mysli zaslání předžalobní výzvy v písemné formě v listinné podobě. Totiž, písemná forma není vázána pouze na podobu listinou (zachycenou na hmotném nosiči, klasicky na listině), nýbrž může mít i podobu elektronickou – srov. § 562 odst. 1 OZ a § 3026 odst. 1 OZ.

[7] Srov. LAJSEK, Vladimír. Náležitosti předžalobní výzvy podle § 142a OSŘ. Právní rozhledy, 2016, č. 13-14, s. 489-496.

[8] LAJSEK, Vladimír. Náležitosti předžalobní výzvy podle § 142a OSŘ. Právní rozhledy, 2016, č. 13-14, s. 489-496. Srov. Tichý, J. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. Právní rozhledy, 2014, č. 8, s. 284.

[9] BÍLÝ, Martin. § 142a [Předžalobní výzva]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 699, marg. č. 14.

[10] Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. 2. 2014, sp. zn. 1 Co 524/2013.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporáční autonomie](#)
- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)